

A rádió mellett

Lapozgatom a keddi újságokat, s ahogy a mondatokká formálódó betűk felidéznek bennem az elmúlt hónapok alighanem legérdekesebb rádióeseményeit, feltűnik, hogy szinte mindig hétfői és pénteki műsorról írtam. Vajon miért? Talán azért, mert hétfőn nincs tévéadás, pénteken pedig általában új hangjátékot hallhatok? Nos, addig is, amíg a talánból bizonyosság lesz, elkezdem leróni adósságomat azokkal szemben, akik hétfő után, ünnep előtt komolyabb mondandójú, magvas rétegműsorokat kedvelnek.

(Kortárshallgatás.) A Gondolat a rádió irodalmi lapja. Szerkesztője Dorogi Zsigmond, írói mindig mások. A szerkesztőt nem kérdezhetem meg, így csak találgatom, hogy mi különbözteti meg a hallott „lapot” a nyomtatásban megjelenő testvérektől. Egy szóval kifejezve: a közvetlenség. Az író-költő dörögve vagy éppen vékony hangon bemutatkozik. Akaratlanul is szembeítem nemrégiben olvasott novellájával, versével, gyakran az utóbbiak javára. A valamelyik jellemző írását tolmácsoló színész személyes közelségbe hozza magát a művet is: a tömegkommunikációs eszköz szinte korlátlan lehetőségeivel előkészíti a hallgatót. Régi olvasókat gyönyörködtet, új olvasókat toboroz. Nem feltétlenül Rejtő Jenőnek.

Jól végzi a rádió ezt a fontos kultúrmissziót? Ezen a szerdán jól végezte. A bevezető megemlékezések még nem keltettek visszhangot bennem. Körülfolytak a szépen csengő-bongó szavak, de már nem is emlékszem a mondanivalóra. Debreczeni Tibor nemes indulatú jegyzete a műkedvelésről belopta több tízezer ember tudatába az egyik leghatásosabb népművelési forma ellentmondásait, s az egy almanachszerkesztővel folytatott beszélgetés nyomán képet nyerhetünk a magyar irodalom külföldi kapcsolatairól is. Hallottam premierelőzetest, annyira plasztikus részleteket, hogy már szinte nem is sajnálom, hogy nem lehetek ott a bemutatón. Hiszen már tudok mindent a darabról. Persze a látszat csal. Amikor az egyik legjobb magyar versmondó elmondta véleményét **Eörsi István** szavaival-gondolataival a szerelemről, eszembe jutott barátom megjegyzése. Kért, hogy olvassam el az áprilisi **Kortársat**, egészen jó **Eörsi-verseket** találhatok benne. Elolvastam. Újra és újra visszalapoztam arra az oldalra. Ezt a rádióval nem tehetem meg. De a rádió nélkül nem tettem volna meg.

Találtam mást a Kortársban. Lukács György nyilatkozata tette emlékezetessé ezt a számot. Napjaink kultúrájáról alkotott véleményyt. Az, hogy mennyit hasznosíthatunk a termékeny gondolatokban gazdag beszélgetésből, még a jövő titka, de hogy hogyan jutott el Lukács György a véleménynyilvánításhoz, arról megbizonyosodhatunk a legújabb kötetéről hallott könyvismertetésből. Békés Tamás nem szokványos recenziót olvasott fel. Kihámozta a tanulmánykötet alapgondolatát — Marx műveiben kidolgozatlanul is benne foglaltatik a marxista esztétika —, és ezt gördülékeny stílusban közölte velünk. Aki hallgatta a könyvszemlét, valószínűleg nem fog Lukács művei tanulmányozásába. De abban bizonyos vagyok — és ez sem csekély eredmény —, hogy irodalombarát lesz.

Zöldi László